

Sigmund Freud nechával své pacienty volně asociovat, jelikož byl přesvědčen, že skrze tuto metodu je možno nalézt cestu do hlubin lidské psyché. Podobný princip je uplatněn i v rámci výstavy *Bylo nebylo nebylo bylo: Sklo*. Jednotlivé exponáty jsou vedle sebe řazeny na základě asociativních spojení, bez ohledu na chronologii či techniku, čímž se otevírá prostor pro odhalování odlišných předpokladů a souvislostí vystavených děl. Ve výstavě se tak potkává sklo volné s užitým, historické se současným, z rukou umělců etablovaných i začínajících, přičemž místo krásy či kvality zpracování se hlavním kritériem výběru stává osobnost daných exponátů tlumočit a ilustrovat obecnější témata spojená s dějinami a vývojem sklářské tvorby. Doprovodná publikace volně navazuje na náměty, kterých se výstava netýká či které chybí, dokresluje je, ale i zastupuje. Leitmotivem všech příspěvků se stává viditelnost. Úvodní text s názvem *Bylo nebylo nebylo bylo... A jak to tedy vlastně bylo?* se pokouší ukázat, že i v případě sportovní umělecké tvorby upluje princip náhody, nelze autora a jeho dílo oddělit z kulturně-společenských, hospodářských, politických a v neposlední řadě ani ideologických souvislostí, které nemusí být na první pohled zcela patrné. Esej tak představuje rozvinutí myšlenek, které jsou uplatňovány v samotné koncepci výstavy a usnadnit porozumění kurátorským intencím. Přetištění zprávy o poměrech panujících v utajovaném pracovním táboře Preciosa – Minkovice, kam byli za minulého režimu umísťováni mimo jiné i političtí vězni, kteří zde za zcela nelidských podmínek brousili skleněné ověsy na lustry, představuje další dokreslení tématu, které se objevuje ve výstavě, nicméně z důvodu své závažnosti si zasluhuje větší prostor. Přestože Minkovice nebyly zdaleka jedinou totalitní věznicí, kde docházelo k šikaně a týrání vězňů, výpovědi těch, kteří „rudým prošli, se shodují, že srovnání s ostatními věznicemi představovaly Minkovice jednu z těch nejhorších. Dodnes trvající absence připuštění viny, vybudování pietního místa či odškodnění poškozených a pozůstalých ze strany firmy, která přežila pád železné opony a dodnes představuje silného hráče na tuzemském i zahraničním trhu, dokazuje, že je stále důležité tomuto tématu věnovat pozornost a připomínat ho.² Obzvláště v případě, kdy se lidé, kteří v ní za doby

Vondruška je nevinný. Byl zločinný komunismus bez zločinců?, *Bylo nebylo nebylo bylo: Sklo* 1. 2011, dostupné z: <https://archiv.ihned.cz/casok/c1-51710260-honzejk-vondruska-je-nevinny-byl-zlocinny-komunismus-bez-zlocincu>, found on: January 14, 2020.
 Texts © Kamila Huptychová, Klára Peloušková, Sylva Petrová, Adam Štěch, Adam Tureček
 © Nadační fond 8 S M I Č K A, 2020, *Respekt*, 7. 11. 2015, © 8 S M I Č K A Endowment Fund, 2020, tydenik/2015/46/
 ISBN 978-80-907185-7-9, vyhledáno: 14. 1. 2020, pozn. 1)

issue and remind of it constantly? Especially at a time Sigmund Freud let his patients associate freely, believing that through this method one could find a way into the depths of the human psyche. A similar principle is applied in the exhibition *Time Out of Mind Mind Out of Time: Glass*. Individual exhibits are arranged side by side based on of associative connections, regardless of chronology or technique, thus opening up space for revealing different assumptions and connections of the exhibited works. In the exhibition, free-art glass thus meets used glass, historical meets the contemporary, and established artists meets emerging artists. A certain invisibility is thus the shared common leitmotif of all contributions. The opening text, *Time Out of Mind Mind Out of Time... How Was It Really?*, attempts to show that even in the case of sportsmanly artistic creation, a principle of randomness enters the game, the author and his/her work cannot be unbound from the cultural, social, economic, political and, last but not least, ideological context, which may not be obvious at first glance. The report on the situation in the Preciosa-Minkovice secret labour camp, where, among other things, political prisoners were placed under the previous regime and were grinding glass trimmings for chandeliers under completely inhuman conditions, details the theme featured in the exhibition, which deserves more space due to its seriousness. Even though Minkovice was by far not the only totalitarian prison, where prisoners were bullied and abused, the testimonies of those who went through the „red hell“ agree that, compared to other prisons, Minkovice was one of the worst.¹ The refusal to admit guilt, persisting to this day, the refusal to establish a place of remembrance or to provide compensation for the victims and survivors of the company that survived the fall of the Iron Curtain and remains a strong player on the domestic and foreign markets, proves that it is still important to pay attention to the

dobří-bachari, found on: January 14, 2020 or Petr Honzejk, *Vondruška je nevinný. Criminal Communism without criminals?, Hospodářské noviny*, April 28, 2011, available from: <https://archiv.ihned.cz/casok/c1-51710260-honzejk-vondruska-je-nevinny-byl-zlocinny-komunismus-bez-zlocincu>, found on: January 14, 2020.
 4 The pre-1989 director and current owner of Preciosa, Karol Ledník, was awarded the Medal of Merit in 2015 by Czech Republic.
 1 See e.g. <http://www.kriminal-minkovice.wbs.cz/va> (note 1).

11

17

47

77

101

125

149

218

218

219

Úvod

Kamila Huptychová & Adam Tureček

Bylo nebylo nebylo bylo...

A jak to tedy vlastně bylo?

Kamila Huptychová

Tajný pracovní tábor

Preciosa – Minkovice

1958–90

My jsme se feministkami

nenazývaly...

Sylva Petrová

Sklo v architektuře

a interiérech 20. století

Adam Štěch

Miliardy zrnek písku,

které nevidíme

Klára Peloušková

Výstava

Autoři

Fotografie

Poděkování

Introduction

Time Out of Mind

Mind Out of Time...

How Was It Really?

Secret labor camp

Preciosa – Minkovice

1958–90

We Did Not Call

Ourselves Feminists...

Glass in 20th Century

Architecture and Interiors

Billions of Grains of Sand

That We Do Not See

Exhibition

Authors

Photographs

Acknowledgements